

Landet som ikke vil bestemme

I sommer har internasjonale aviser skrevet om den norske oljefondets flotte utvikling i 2009. De har hengt seg opp i at fondet nå eier 1% av verdens aksjeverdier, men også i at fondet bare har små andeler og dermed ikke har makt som står i forhold til det økonomiske potensialet.. Vi vil ikke dominere selskaper slik som andre, og mer truende fond, som de fra Kina og Midt-Østen prøver på. For EU er derfor det norske oljefondet et forbilde for hvordan slike statlige fond skal drives. Det betyr jo at aksjeierne fra EU selv kan bestemme.

At vi helst vil la andre bestemme burde ikke overraske. Det ser ikke ut til at Norge liker å bestemme. EØS-avtalen kjennetegnes jo nettopp av at vi avstår fra å sitte rundt bordet å bestemme – et utgangspunkt som er itenkelig for økonomisk svakere og politisk sårbarere land som f eks Polen.

Det statlige eierskapet i industrien bruker vi på samme måte – ledelsen og mindretallet får bestemme om Statoil skal satse på oljesand, vind eller oljeleting i politisk ustabile land. Her kan vi sammenligne oss med Frankrike som også liker statlig eierskap, mens som bruker det aktivt som verktøy i industripolitikken. Det er kanskje ikke alltid vellykket, men som krisepolitikk virker det som om det fungerer og Frankrike ser ut til å klare krisen best av de store EU-landene.

I den norske regionalpolitikken er det derimot ikke noe snakk om å la andre enn Oslo bestemme. At nordområdestrategien legges inn under Utenriksdepartementet vitner om at man vil holde beslutningene så langt unna dem det gjelder som mulig. Det samme gjelder de store infrastrukturprosjektene i Rogaland. Den regionale suvereniteten er svak. Kanskje burde man lære litt av EUs regionalpolitikk som er langsiktig, programstyrt og med stor regional innflytelse.

Føderalisme er et fy-ord som ingen politiker tør ta i sin munn. Ordet er forknypet til EU-byråkrati, mens det egentlig betyr at beslutninger skal tas på det riktige nivået. Bypolitikk skal styres i byene, regionalpolitikk i regionene og overnasjonal politikk skal besluttes på et overstatlig nivå.

For en dynamisk, utviklingsorientert og beslutningssterk region som Rogaland ville mer føderalisme gitt store fordeler.

Tekst: Pål Jacob Jacobsen
Publisert i Rosenkilden